

บทที่ 4

อิทธิพลของนวนิยายที่เกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนของ ประภัสสร เสวิกุล ที่มีต่อผู้อ่าน

นวนิยายเป็นผลผลิตของนักเขียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคมจึงมีความใกล้ชิดกัน ในขณะที่สังคมมีอิทธิพลต่อนวนิยายทั้งด้านเนื้อหาหรือแนวความคิดโดยผ่านผู้เขียน นวนิยายก็มีอิทธิพลต่อสังคมโดยผ่านผู้อ่านเหมือนกัน นวนิยายสามารถชี้แนะเส้นทางชีวิตให้แก่ผู้อ่าน ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันงดงาม ตลอดจนสร้างค่านิยมใหม่ และกระแสดความคิดใหม่ในสังคมได้ ดังนั้นนวนิยายจึงมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้อ่านและสังคม นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้กล่าวถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมชาวไทยเชื้อสายจีน ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนได้มากยิ่งขึ้น พฤติกรรมและความคิดของตัวละครหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกนึกคิดต่อชีวิตของตนเองและสังคมที่ตัวเองอาศัยอยู่อีกทั้งปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันดีให้แก่ผู้อ่านด้วย ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายที่เกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนของ ประภัสสร เสวิกุล ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้อ่านหลายด้าน ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 ทำให้เข้าใจสภาพความเป็นอยู่และสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีต
 - 4.1.1 ด้านครอบครัว
 - 4.1.2 ความยากจน
 - 4.1.3 การเล่นการพนัน
 - 4.1.4 วัฒนธรรมจีน
- 4.2 ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม
 - 4.2.1 ความกตัญญู
 - 4.2.2 ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 4.2.3 การทำความดีไม่ทำความชั่ว
- 4.3 กระตุ้นให้เข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต
- 4.4 สั่งสอนให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างประหยัด และพอเพียง
- 4.5 ตักเตือนให้ห่างไกลจากการพนันหรือสิ่งผิดกฎหมาย
- 4.6 ชักชวนให้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 4.7 กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของผู้หญิงและยุคความรุนแรงในครอบครัว
- 4.8 ชี้นำในด้านการดำเนินเศรษฐกิจ

4.1 ทำให้เข้าใจสภาพความเป็นอยู่และสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีต

นวนิยายเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนสภาพความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี และการอ่านนวนิยายจึงสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของคนในสังคมในยุคสมัยใดสมัยหนึ่งมากขึ้น นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ที่เกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนได้เล่าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมคนไทยเชื้อสายจีนรวมทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีต จึงสามารถทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับคนจีนอพยพและสังคมคนไทยเชื้อสายจีนในอดีตได้มากขึ้น นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจสภาพความเป็นอยู่และสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีตในหลาย ๆ ด้าน ดังต่อไปนี้

4.1.1 ครอบครัว

ครอบครัวเป็นส่วนเล็ก ๆ ของสังคม และครอบครัวประกอบด้วยสมาชิกหลาย ๆ คน ครอบครัวเป็นที่รวมของความรักความอบอุ่นของสมาชิกในครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวมากกว่าสิ่งอื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1.1 ครอบครัวใหญ่

โดยทั่วไปแล้ว ชาวจีนจะนิยมมีครอบครัวใหญ่ เพราะมีความเชื่อว่าคนจำนวนมากจะได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำมาหากิน นวนิยาย ลอดลายมังกร ตัวละครเหลียงมีภรรยา 3 คน มีลูกทั้งหมด 7 คน ดังตัวอย่าง

อานันทนาเป็นลูกสุดท้องของย่าเนียมซึ่งเกิดหลังจากที่ปู่กลับมาจากฮ่องกงได้ปีเดียว พ่อเล่าว่า ตอนที่อยู่ลูกคนนี้เป็นผู้หญิงนั้นปู่ดีใจมาก เพราะทางจีนถือว่าครอบครัวที่มีลูกชายห้าลูกสาวสองเป็นจำนวนที่ดีนำมาซึ่งความเจริญมั่งคั่ง และตอนนั้นปู่ยังมีลูกสาวคืออานุชเพียงคนเดียว ในขณะที่มีลูกชายคือลุงเทียน ลุงแอนตี้ ลุงนัฐ พ่อและอานันท์ ครอบห้าคนแล้ว

(ลอดลายมังกร. 2551 : 88-89)

จากความที่ขกมาจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชาวไทยเชื้อสายจีนซึ่งในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมมีลูกหลานเป็นจำนวนมาก จะถือว่าเป็นครอบครัวใหญ่มีลูกหลานจำนวนมากจะได้ร่วมแรงร่วมใจทำมาหากิน

นวนิยาย เรื่อง ชิงตี่ง อาซิมอิจฉาเจ้าของร้านยาที่มีลูกหลานมากมาย ทำให้เจ้าของร้านยามีคนช่วยดูแลในยามแก่ ดังตัวอย่าง

“ถ้าแก่แน่บว่าโชคคี่ที่มีลูกหลานมากมาย”

แกเอ่ยต่อและออกจะน้อยใจวาสนาของตัวเองที่ขาดลูกไร้หลาน

“สมัยนี้ไม่ใช่ว่ามีลูกหลานแล้วจะถือว่าเป็นโชคดีเสมอไป”
 เจ้าแก้วพูดอย่างเห็นใจจิตใจคู่สนทนา

(ชิงตี่ง. 2551 : 65)

จากคำพูดของอาซิมทำให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างค้ำว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าการที่มีลูกหลานมากมายเป็นสิ่งที่ดีเป็นความรุ่งเรืองของครอบครัว ครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนมากจึงมีลูกหลานหลายคน ไม่ว่าจะเป็ครอบครัวธรรมดาหรือเป็ครอบครัวที่มีฐานะสูงก็ตาม และถ้าเป็ครอบครัวร่ำรวยและมีฐานะ จะยังมีลูกหลานเป็นจำนวนมาก

4.1.1.2 ผู้ชายเป็ผู้นำครอบครัว

ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเรื่องการมีลูกชายเป็สิ่งที่ดีสำหรับครอบครัว ตามค่านิยมของชาวจีน ครอบครัวชาวจีนจะอยากได้ลูกผู้ชาย และถ้าเป็ลูกชายคนโต จะมีอำนาจและความรับผิดชอบมากในครอบครัว เขาจะเป็เสาหลักในครอบครัวต่อจากพ่อ แต่ในตอนทีลูกชายกำลังเติบโต พ่อหรือผู้อาวุโสทีเป็ผู้ชายในบ้านจะเป็ผู้นำครอบครัว นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ครอบครัวสื่อพาณิชย์เป็ครอบครัวใหญ่ และเหลียง สื่อพาณิชย์ เป็ผู้นำของครอบครัว มีอำนาจตัดสินใจทุกเรื่องในครอบครัว ดังตัวอย่าง

ครอบครัวเรามีปู่เป็หัวหน้าครอบครัว ฉันคิดว่าหลาย ๆ คนคงรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อปู่ฉันบ้าง... นายเหลียง สื่อพาณิชย์ ingleton แต่ในบ้าน ทีบริษัท หรือแม้กระทั่งคนทั่ว ๆ ไป เมื่อเวลาจะพูดกับปู่หรือพูดถึงปู่มักใช้คำว่า “ท่าน” แทนชื่อปู่เสมอ...

(ลอดลายมังกร. 2551 : 7)

จากตัวอย่างทียกมาจะทำให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจว่า ผู้ชายเป็ผู้นำในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีน และโดยเฉพาะผู้อาวุโสในครอบครัวจะมีอำนาจด้วย

นวนิยายเรื่อง ลำไผทอง เมื่อพ่อเสียชีวิตไป ตั้ง ซึงเป็ลูกชายคนโตของครอบครัว มีหน้าที่ทีดูแลคุณแม่และน้องต่อจากพ่อ ดังตัวอย่าง

“ทีผมเชิญทุกคนมาวันนี้ก็เพราะต้องการทีจะทราบถึงปัญหาและความรุนแรงของมันทีบริษัทของเรากำลังประสบอยู่” ...

“เราไม่มีเวลาเหลืออีกแล้วนะครับ” เด็กหนุ่มโต้แย้งอย่างสุภาพ “ถ้าเราไม่รีบแก้ไขสถานการณ์ทีเป็นีอยู่ เราอาจจะต้องสูญเสียสิ่งอื่น รวมทั้งบริษัทบุญรัตน์ การช่างไปเช่นเดียวกับทีสูญเสียพ่อมาแล้ว” ...

“ผมไม่ได้คิดว่าผมจะมีความสามารถว่าพ่อหรือกว่าใครในทีนี้ เพียงแต่

ผมเชื่อว่าปัญหาต่างๆมันย่อมจะต้องมีทางออก และวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหาของแต่ละคนก็ย่อมจะต้องแตกต่างกันไป พ่ออาจจะมึ่วิธีของพ่อ ลูกมึ่วิธีของลูก แต่ผมก็มึ่วิธีของผมเหมือนกัน เราต่างถือกฎเกณฑ์กันคนละดอกอยู่ที่ว่าลูกกฎเกณฑ์ของใครจะใช้ไขประตูที่ปิดอยู่ในเวลานี้ได้เท่านั้น”

(สำเภาทอง. 2551 : 33)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า เมื่อพ่อเสียชีวิตไปแล้ว ตั้งเป็นลูกชายคนโตในครอบครัวจะเป็นเสาหลักของครอบครัวคนต่อไป ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เป็นลูกชายคนโตเองก็รู้หน้าที่ของตนดีว่าเมื่อสิ้นพ่อเขาต้องเป็นคนดูแลสมาชิกทุกคนในครอบครัวแทนพ่อ และดูแลกิจการของครอบครัวต่อไปด้วย

คนจีนมีค่านิยมเรื่องผู้ชายเป็นผู้นำเป็นเสาหลักของครอบครัว ซึ่งประภัสสร เสวิกุล แสดงให้ผู้อ่านได้เข้าใจในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนอย่างลึกซึ้งว่า ในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนจะนิยมมีลูกหลานเป็นจำนวนมากอยู่กัน เป็นครอบครัวใหญ่ ผู้ชายในครอบครัวจะมีหน้าที่ดูแลและนำพาครอบครัวให้เจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

4.1.2 ความยากจน

ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยส่วนมากจะเข้ามาอย่างเลื้อฝืนหมอนใบ นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ได้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชาวไทยเชื้อสายจีนในด้านความยากจนได้เป็นอย่างดี

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร “เหลียง สือพานิชย์” เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนที่ได้ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยอย่างสำเร็จ แต่เมื่อก่อนที่เขาเพิ่งมาถึงประเทศไทยเป็นแบบเลื้อฝืนหมอนใบเหมือนชาวจีนทั่วไปที่มาใหม่ในไทย ความยากจน การมีชีวิตอย่างยากลำบากเป็นสิ่งที่เขาต้องเผชิญ ซึ่งชีวิตของเหลียงเมื่อเข้ามาประเทศไทยใหม่ ๆ ได้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจในสภาพความยากจนของชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ปูว่า...

“เมื่อเราลงเรือสำเภามาจากเมืองจีน เรามีแค่เสื้อผ้าเพียงชุดเดียว ถ้าพังแค่กว่าจะได้เหรียญบาทเหรียญนี้เหรียญเดียว เราก็ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำทำงานตัวเป็นเกลียว...”

(ลอดลายมังกร. 2551 : 265-266)

จากความที่ยกมาจะทำให้ผู้อ่านเห็นได้อย่างชัดว่า ชาวจีนอพยพเพิ่งเข้ามาถึงประเทศไทยส่วนมากจะเป็นคนยากจน และใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก ไม่มีเงิน ไม่มีข้าวของกินนี้เป็นเรื่องธรรมดา

และต้องทำงานอย่างหนักกว่าคนอื่นถึงสิบเท่าจึงจะได้มีเงินเลี้ยงตัวเองได้

นวนิยาย เรื่อง ชิงต้ง ได้ชี้ให้เห็นว่า ชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนบางครอบครัวแม้จะอยู่เมืองไทยนานแล้ว แต่ก็ยังยากจนอยู่ หงม้ออาศัยอยู่ในห้องแถวที่มีสภาพเก่าและทรุดโทรมและอยู่ในชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนที่ยากจนเหมือนกัน ผู้เขียนได้บรรยายบ้านของหงม้อให้ผู้อ่านเข้าใจในสภาพยากจนของหงม้อไว้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

บ้านของหงม้อเป็นห้องแถวซอมซ่อไม่ห่างไกลจากตรอกบ้านของอาซิม นัก แต่ก็ดีกว่าด้วยแต่ละห้องล้วนเปิดหน้าบ้านทำการค้าเล็กๆน้อยๆ ตั้งแต่สินค้าประเภทของใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผงซักฟอก และแชมพูต่างๆ ไปจนถึงเบะหมี่ผัดเย็นซัดในหม้ออะลูมิเนียมใบใหญ่ และน้ำแกกฮวยในถังใส่น้ำแข็งในย่อม

(ชิงต้ง . 2551 : 77)

จากตัวอย่างที่ยกมาทำให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจว่า ความยากจนทำให้บ้านหงม้อ มีสภาพซอมซ่อและทรุดโทรม ความยากจนทำให้หงม้อต้องอาศัยอยู่ในบ้านห้องแถวที่มีสภาพคับแคบเก่าทรุดโทรม หงม้อจึงเป็นตัวแทนภาพของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีสภาพยากจน ซึ่งต้องอาศัยอยู่ในบ้านที่เก่าและทรุดโทรมด้วย

นวนิยาย เรื่อง กุหลาบจีน ได้ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นถึงปัญหาความยากจนของสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนให้เห็นอย่างชัดเจน เมื่อพวกเขาเด็ก ๆ ของโรงเรียนเด็กกำพร้าไปขอความช่วยเหลือด้วยการรับบริจาคเงินจากพวกเขาบ้านเพื่อนำไปซื้อยาให้คุณพ่อบาทหลวง ดังตัวอย่าง

“แต่ก็อย่างที่ซิมฮ้วนพูด” เพื่อนบ้านพูดด้วยน้ำเสียงที่แสดงความเห็นใจ “พวกเราในตรอกนี้ไม่ใช่คนที่มีฐานะดีรวบรวมเงินกันแล้วก็จะได้ไม่เท่าไรหรอก ถ้าอยากจะได้เงินเป็นกอบเป็นกำก็ต้องไปขอจากฟาน เล่ง จู นั่นแหละ”

(กุหลาบจีน. 2549 : 29)

จากความที่ยกมาจะทำให้ผู้อ่านรู้ว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนมากจะเป็นคนยากจนและต้องหาเช้ากินค่ำ แค่พอกินพออยู่ ปัญหาความยากจนจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ชาวไทยเชื้อสายจีนต้องเผชิญ คำกล่าวของหญิงชราในเรื่องทำให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจว่าชาวไทยเชื้อสายจีนที่ยากจนไม่ได้มีเพียงคนเดียว แต่มีจำนวนมากเต็มตลอดทั้งซอยเลยทีเดียวน

4.1.3 การเล่นการพนัน

นอกจากปัญหาความยากจนแล้ว นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ยังได้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจในปัญหาการเล่นการพนันของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนด้วย ชาวไทยเชื้อสายจีนในอดีตติดการพนันถึง

ขั้นที่บ้ำการพนันเลขที่เดียว นวนิยาย เรื่อง ซิงตัง พ่อหองมือเคยเป็นถึงเจ้าแก่มาก่อนแต่เนื่องจากติดการพนันจนหมดตัว เขาก็ต้องไปเช่าห้องแถวเล็ก ๆ แยก ๆ เป็นที่อยู่อาศัย แต่เขาก็ยังไม่เลิกเล่นการพนัน และทำให้ครอบครัวต้องเดือดร้อน ในตอนที่เจ็ยคุยกับหองมือ ดังตัวอย่าง

“เธอไม่เคยเห็นแม่แต่หน้าตาพ่อฉัน แต่ฉันอยู่กับพ่อมาสิบห้าสิบหกปี ย่อมที่จะรู้จักเขาดีกว่าเธอ”

หองมือ ไมยยินยอมรับฟัง

“...เธอเห็นน้องสองคนของฉันไหม แต่เดิมเคยเล่าเรียนในโรงเรียนดี ๆ มีรถเก๋งไปรับไปส่งทุกวัน บัดนี้ต้องโทนรถเมล์ไปทำงานในโรงงาน โดยพ่อแม่ไม่เคยคิดที่จะรับผิดชอบอะไรเลย”

(ซิงตัง. 2551 : 98)

จากความที่ยกมาทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การหลงเล่นการพนันจะทำให้ครอบครัวเดือดร้อนบ้านแตกแยกกันด้วย การเล่นการพนันทำให้เราเสียเงิน เสียสติ และเสียชีวิตได้ด้วย การเล่นการพนันมีแต่ผลลบให้แก่เรา

นวนิยาย เรื่อง เหลื่อมไหม ลายเหมย ทำให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจในปัญหาการเล่นการพนันของชาวไทยเชื้อสายจีนอย่างชัดเจน ตอนที่สมเกียรติหลงเล่นการพนัน ตั้งแต่อยู่บนเรือก็เล่นการพนันจนเป็นหนี้พันเกือบหมอดตัว เมื่อลงเรือกลับมาถึงกรุงเทพฯ ก็ยังเล่นการพนันต่อ เงินเขาก็เสียไปในโต๊ะการพนันหมดเลย ความยากจนจึงติดตามมา เขาต้องพักที่โรงแรมราคาถูกสภาพแย่มาก และถูกทำร้ายร่างกายจากนักพนันคนอื่น เนื่องจากเขาไม่มีเงินจ่ายตอนที่แพ้การพนัน ดังตัวอย่าง

“อาตุ้”

ชายชราอุทานด้วยความตกใจ เมื่อเปิดประตูห้องออกไปพบกับร่างที่อยู่ในสภาพบอบช้ำของชายหนุ่ม

“นี่มันเกิดอะไรขึ้น” แกลมขณะพุงร่างของสมเกียรติเข้ามานั่งที่เก้าอี้ “ใครมันทุบตีลื้อแบบนี้”

ผู้บาดเจ็บส่ายหน้าเป็นเชิงปฏิเสธที่จะตอบคำถาม

“พวกเจ้ามือการพนันไซ้ใหม่” ผู้สูงวัยไอพลางเทน้ำจากกระดิกน้ำร้อนลงบนฝ่าขนหนูผืนบางๆและประกบในหน้าที่เขียวข้ำและบุคโปน “อ้วเตือนแล้วว่าไม่ให้ไปยุ่งกับไอ้ก๊วยพวกนี้ มีแต่ถูกโกงหรือไม่ก็ถูกหาเรื่องต่อยตีวันยังค่ำ”

(เหลื่อมไหม ลายเหมย. 2551 : 44)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การเล่นการพนันจะทำให้ชีวิตเรายากจนเดือดร้อน จะเห็นได้ว่าการพนันเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลด้านลบต่อสังคมมาก สามารถทำให้คนเล่น

การพนันเสียสติจนเสียชีวิตไป ทำให้ครอบครัวเดือดร้อนบ้านแตกแยกกัน ลูก ๆ เสียพ่อขาดแม่ไป ทำให้เกิดอันตรายต่อสังคม ทำให้สังคมวุ่นวาย จากปัญหาการเล่นพนันของชาวไทยเชื้อสายจีนที่นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล นำเสนอจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการเล่นการพนันไม่ใช่สิ่งดีเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเรายากลำบาก จึงเป็นการเตือนผู้อ่านว่าไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการพนัน

4.1.4 วัฒนธรรมจีน

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล นอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องความเป็นอยู่ของชาวไทยเชื้อสายจีนแล้วยังทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนด้วย ซึ่งชาวไทยเชื้อสายจีนได้รักษาประเพณีและวัฒนธรรมจีนไว้ได้เป็นอย่างดี

4.1.4.1 การใช้ภาษาจีน

ชาวไทยเชื้อสายจีนได้รักษาประเพณีและวัฒนธรรมจีนได้เป็นอย่างดี อย่างการใช้ตัวอักษรจีนในการเขียนป้ายโฆษณา นวนิยาย เรื่อง ชิงต้ง เล่าถึงตอนที่เจี่ยเจ๋อน้ำยอกที่ห้องพักบนชั้นสองของตึกแถวในตรอกสำเพ็ง หลังจากคุยเรื่องการใช้อูธแล้ว น้ำยอกให้เจี่ยเข้าไปบ่อนก่อนในคืนนั้น เขาเองจะตามมาตอดีกหน้อย เจี่ยจึงไปก่อน ก็เห็นมีป้ายทั้งภาษาจีนและภาษาไทย ดังตัวอย่าง

เจี่ยยืนอยู่ที่ประตูทางเข้าที่มีแผ่นป้ายภาษาไทยและภาษาจีนเขียนด้วยลายมือห้วนๆว่า “ยินดีต้อนรับสุภาพชน” และ “ห้ามพกอาวุธ” เด็กหนุ่มมองดูผู้คนที่ทยอยก้าวออกมาจากลิฟต์ ซึ่งวิ่งขึ้นลงด้วยสายตาที่เฉยเมย

(ชิงต้ง. 2551 : 107)

จากตัวอย่างที่ยกมาจะรู้ได้ว่า ที่แผ่นป้ายเขียนไว้มีทั้งภาษาไทยและภาษาจีนซึ่งทำหน้าที่สื่อความหมายต่อคนที่เป็นลูกค้าของบ่อนในขณะเดียวกันป้ายที่รวมสองภาษานี้สะท้อนให้เราเห็นว่าคนที่อยู่ในเขตนั้นสามารถใช้ได้ทั้งสองภาษา ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนยังใช้ภาษาจีนไปด้วย และรักษาวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างดี

นวนิยายเรื่อง เหลื่อมใหม่ ลายเหมย ที่ได้กล่าวถึงชื่อของร้านอาหารแห่งหนึ่งชื่อห้อยเทียนเหลา ซึ่งขายทั้งอาหารไทยและอาหารจีน ดำเนินกิจการโดยคนไทยเชื้อสายจีน ดังตัวอย่าง

“หนูขอโทษค่ะ” บุตรสาวพนมมือไหว้ “ความจริงหนูจะมาชวนพ่อออกไปกินอะไรกลางวันข้างนอกนะคะ”

“เอาสิ” ผู้เป็นพ่อพับหนังสือพิมพ์วางลงบนโต๊ะ “ว่าแต่ดีคืออยากกินอะไรล่ะ”

“อาหารจีนที่ห้อยเทียนเหลาดีไหมคะ” หญิงสาวเสนอแนะถึงขอความเห็น

(เหลื่อมใหม่ ลายเหมย. 2551:52-53)

ความที่ขกมาแสดงให้ผู้อ่านได้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนในเมืองไทย ชาวไทยเชื้อสายจีนตั้งชื่อร้านอาหารเป็นภาษาจีน เพื่อสื่อสารกับคนจีนอพยพในเมืองไทยว่าพวกเขาสามารถทานอาหารจีนได้ที่ร้านนี้ และเป็นการนำวัฒนธรรมอาหารจีนให้คนไทยได้รู้จักด้วย

4.1.4.2 การเลี้ยงโต๊ะจีน

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ทำให้ผู้อ่านเข้าใจวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนอีกอย่างหนึ่ง คือวัฒนธรรมการเลี้ยงโต๊ะจีน นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึง เมื่อชาวยุชยกกลับมาจากเมืองนอก แม่ของเขาจัดงานเลี้ยงโต๊ะจีนที่บ้าน ตัวอย่าง

ตอนที่ที่ชาวยุชยกกลับมา นั้น ป้าแป็กก็จัดงานเลี้ยงต้อนรับลูกชายคนเดียวของแกอย่างใหญ่โตมโหฬาร กันยังจำภาพโต๊ะจีนหลายสิบโต๊ะที่ตั้งเรียงรายอยู่ตรงลานหน้าตึก ไพเราะที่สว่างไสวราวกลางวัน วงดนตรีวงใหญ่ที่บรรเลงเพลงทั้งไทยและจีนอย่างสนุกสนาน และลูกโป่งสีสันสดใสนับร้อย ๆ ลูกที่กวัดไกวไปตามแรงลม

(ลอดลายมังกร. 2551 : 111)

จากความที่ขกมา ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนมีวิถีชีวิตตามแบบจีน ไม่ว่าจะเป็นการกินอาหารจีนหรือฟังเพลงจีน วิถีชีวิตตามแบบจีนจะเห็นได้เสมอ และการเลี้ยงโต๊ะจีนเป็นความนิยมของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งจะจัดเลี้ยงในโอกาสที่ฉลองความสำเร็จ ความยินดี และเรื่องที่สำคัญ นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล จึงแสดงวัฒนธรรมการเลี้ยงโต๊ะจีนเพื่อให้อ่านรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมการเลี้ยงโต๊ะจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน

นวนิยายเรื่อง ขอมอนไบนั่น...ที่เธอฝันยามหนุน เมื่ออาทิตย์ได้เปิดร้านใหม่ก็มีการเลี้ยงโต๊ะจีน ดังตัวอย่าง

อาอีเองก็ย้ายบ้านใหม่หลังจากที่เราแยกมาได้ร่วมปี... อาทิตย์ไปได้ตึกแถวไว้คูหาหนึ่งริมทางที่จะออกไปสุพรรณบุรี และเลิกจากอาชีพขายหมูมาขายเครื่องก่อสร้าง... ผมจำได้ว่าวันที่อาทิตย์เปิดร้านใหม่นั้นมีงานใหญ่โตมโหฬาร เลี้ยงโต๊ะจีนกันสี่สิบห้าสิบโต๊ะ

(ขอมอนไบนั่น...ที่เธอฝันยามหนุน. 2536 : 49)

จากตัวอย่างที่ขกมาทำให้อ่านรู้และเข้าใจได้ ในวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนที่นิยมการเลี้ยงโต๊ะจีนในงานฉลองหรืองานเลี้ยงต่าง ๆ และถือว่างานเลี้ยงโต๊ะจีนอย่างยิ่งใหญ่ จะแสดงว่าคนจัดมีฐานะร่ำรวยและมีหน้ามีตาในสังคม

4.1.4.3 การแต่งกายแบบจีน

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล นำเสนอวัฒนธรรมการแต่งกายแบบจีนเพื่อให้อ่านรู้และ

เข้าใจในเรื่องนี้อย่างชัดเจนเห็นเป็นภาพจากการบรรยายของผู้เขียน ชาวไทยเชื้อสายจีนบางคนยังนิยมใส่ชุดแบบจีน สวมใส่เสื้อกุยเฮงหรือเสื้อที่ออกแบบมีลักษณะของจีน นวนิยาย เรื่อง ชิงต้ง กล่าวถึงตัวละครซ่าปอองได้สวมเสื้อกุยเฮงและกางเกงแพรจีนสีดำ ซึ่งเป็นเสื้อและกางเกงแบบจีน ดังตัวอย่าง

ผู้มาเยือนหยุดยืนที่เชิงบันไดและเงยหน้าขึ้นมองชายชราผมขาวโพลน
รูปร่างผ่ายผอม สวมเสื้อกุยเฮงสีขาว และกางเกงแพรจีนสีดำที่ก้าวลงบันไดมา
(ชิงต้ง. 2551 : 71)

จากความที่ยกมาแสดงให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจในวัฒนธรรมการแต่งกายแบบจีน คือการสวมเสื้อกุยเฮง ชาวไทยเชื้อสายจีนยังคงรักษาวัฒนธรรมการแต่งกายแบบจีนไว้ได้อย่างดี นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงตัวละครย่าใหญ่เหมยหลังขอบแต่งตัวแบบชาวจีน ดังตัวอย่าง

ฉันเคยเห็นรูปถ่ายของย่าใหญ่สมัยสาว ๆ แต่งตัวแบบผู้หญิงจีนโบราณ
หน้าตาจิ้มลิ้ม รูปร่างแบบบาง ท่าทางขี้อาย ช่วงคิดกันไกลกับตัวจริงของย่าใหญ่ใน
เวลานี้ ที่อ้วนผละเหมือนก้อนเต้าหู้ขาวและๆ หงุดหงิดเจ้าอารมณ์ เมื่อเวลาที่ไม่ได้
ตั้งใจขึ้นมาก็ส่งภาษาจีนลึกลับดำทอผู้คน ไม่เลือกหน้า
(ลอดลายมังกร. 2551 : 8)

จากความที่ยกมาแสดงให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจว่า ผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายจีนบางคนยังชอบใส่ชุดเสื้อผ้าแบบจีนโบราณ คือ เสื้อคอตั้งแขนกุด กระดุกแบบป้ายจีน ซึ่งแสดงว่าผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายจีนได้รักษาวัฒนธรรมจีนด้านการแต่งกายแบบจีนไว้ได้เป็นอย่างดี

4.1.4.4 การไหว้เจ้า

ชาวไทยเชื้อสายจีนก็ยังคงเป็นระบบความเชื่อของคนจีน คือนับถือศาลเจ้า เทวดา คนไทยเชื้อสายจีนยังคงไปไหว้เจ้า นวนิยาย เรื่อง ชิงต้ง แม่อาเจี่ยพาอาเจี่ยไปไหว้เจ้าตั้งแต่อาเจี่ยยังเด็ก โดยไปขอพรจากเทวดาเพื่อให้อยู่ดีกินดี ดังตัวอย่าง

เด็กหนุ่มอดที่จะนึกถึงสมัยที่เขายังเล็ก ๆ เมื่อแม่พาเขาไปทำบุญที่ศาลเจ้า
ในวันตรุษวันสารทไม่ได้ ภาพของผู้หญิงในวัยสาวที่จุกจุกทำใหญ่ส่งให้เด็กชาย
ตัวเล็ก ๆ ปรากฏขึ้นในความคิดคำนึง
“เจี่ยไหว้เจ้าในศาลทุกองค์ แล้วค่อยออกไปไหว้ฟ้าดินข้างนอก อย่าลืม
ไหว้ม้าคัวย จะได้นำข่าวขึ้นไปบอกบนสวรรค์”

(ชิงต้ง. 2551 : 205)

จากความที่ยกมาทำให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจในระบบความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนเกี่ยวกับการไหว้ศาลเจ้าและเทวดา ชาวไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าเทวดาสามารถรักษาปกป้องครอบครัว

และตนเองได้ ทุกวันตรุษวันสารทของประเทศจีน คนไทยเชื้อสายจีนจะต้องพาครอบครัวไปไหว้ศาลเจ้าเพื่อขอพร

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่านวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้สะท้อนความเป็นอยู่ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมคนไทยเชื้อสายจีนอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน และทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงปัญหาการพัวพันด้วย นอกจากนั้นผู้อ่านยังได้สัมผัสถึงความอบอุ่นของสังคมคนไทยเชื้อสายจีนอันเกิดจากความมีน้ำใจต่อกัน การเอื้ออารีกัน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจต่อกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนมากยิ่งขึ้น

4.2 ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม

ชาวไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเลื้อยพันหมอนไบนั้น พวกเขาสามารถสร้างตัวและพัฒนาตัวเองให้เป็นถึงเจ้าแก้วไต้ก็เพราะเขามีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี มีความเข้มแข็ง อดทนในการต่อสู้ชีวิต มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ในการทำมาหากินและใช้ชีวิตอย่างประหยัด ในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้สะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านคำพูด และการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รู้สึกและซาบซึ้งในคุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ จนสามารถปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามเหล่านี้ให้แก่ผู้อ่านได้ นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านต่างๆให้แก่ผู้อ่าน ดังต่อไปนี้

4.2.1 ปลุกฝังความกตัญญู

4.2.2 ปลุกฝังความซื่อสัตย์สุจริต

4.2.3 ปลุกฝังการทำความดีไม่ทำความชั่ว

4.2.1 ปลุกฝังความกตัญญู

เมืองจีนมีสุภาษิตว่า คุณธรรมร้อยประการ ความกตัญญูอยู่อันดับหนึ่ง (百孝为先) ในสังคมจีนนั้น ความกตัญญูทศเวทที่มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งทุกวันนี้ความกตัญญูทศเวทที่ยังเป็นคุณธรรมที่สั่งสอนกันต่อ ๆ มา

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้ปลุกฝังความกตัญญูของชาวไทยเชื้อสายจีน นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึงวิธีการสั่งสอนลูกของปู่กับย่าเนียม ดังตัวอย่าง

พ่อกับย่าเนียมเป็นคนที่ยึดถือคุณธรรมเรื่องความกตัญญูเป็นอย่างมาก

สมัยที่ลุนนัฐ พ่อ และอาชายังเล็ก ๆ หากมีเวลาว่าง ปู่จะเรียกลูกทั้งสามคนมานั่ง
ใกล้ ๆ และเล่าเรื่อง “ยี่จ๊ับสี่เท่า” หรือตำนานของผู้มีความกตัญญูยี่สิบสี่คนให้ฟัง...

(ลอกลายมังกร. 2551 : 104)

จากความรักมาจะทำให้ผู้อ่านเห็นได้ว่า ชาวไทยเชื้อสายจีน ได้ปลูกฝังและสั่งสอนเรื่อง
ความกตัญญูให้ลูกหลานตั้งแต่วัยเป็นเด็ก และใช้วิธีการพูด การเล่านิทาน ทำตัวอย่างมาสั่งสอน การ
สั่งสอนและปลูกฝังความกตัญญูให้ลูกหลานของตัวละครพ่อหรือปู่ นั่น จึงเป็นกลวิธีทางอ้อมที่
ผู้เขียนได้ใช้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมความกตัญญูให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน

นวนิยาย เรื่อง เหลื่อมไหม ลายเหมย กล่าวถึงตอนที่อาแปะไม่สบาย สมเกียรติอยู่กับ
อาแปะและคุณเลอาแปะด้วยความกตัญญู ดังตัวอย่าง

“อาคู่ไซ่ใหม่”

ผู้เฒ่าซึ่งนอนอยู่ที่เตียงร้องทัก เมื่อบานประตูห้องพักถูกเปิดอย่างค่อย ๆ

“ไซ่” ชายหนุ่มร่างเล็กรับคำเบา ๆ “อาแปะยังไม่นอน หรือว่าอ้าวทำให้อา
แปะตื่น”

“อ้วยังนอนไม่หลับเลย” เจ้าของฉายา “ตาเฒ่าไม้เท่าเหล็ก” บอก “ลื้อ
ไม่ได้ทำให้อ้วตื่นขึ้นมาหรอก”

“วันนี้อาแปะเป็นยังไงบ้าง” สมเกียรติถามขณะเดินไปทรุดกายลงนั่งที่
โต๊ะตัวเล็ก

“ก็ดี” อาแปะเขยิบตัวขึ้นนั่ง

“หมอกันนี้ดูทางจะรักษาได้ถูกโรค” ชายหนุ่มปรารภ

“หมอกันไหนก็ต้องเสียเงินค่ารักษาด้วยกันทั้งนั้น อ้าวว่าลื้อไม่ควรเอาเงิน
ทองมาใช้จ่ายในเรื่องนี้อีกต่อไปเลย สู้เก็บเงินไว้ทำอย่างอื่นจะดีกว่า”

“แต่อ้าวไม่จำเป็นต้องใช้เงินซื้อหาอะไร” ชายหนุ่มถอดแว่นสายตาดอกวาง
บนโต๊ะ “และอ้วก็คิดว่าชีวิตอาแปะมีค่ายิ่งกว่าสิ่งใดทั้งสิ้น”

(เหลื่อมไหม ลายเหมย. 2551 : 237)

จากการกระทำพฤติกรรมของตัวละครสมเกียรติ ผู้อ่านจะเห็นได้ถึงความกตัญญูของ
สมเกียรติ ซึ่งอาแปะไม่สบาย สมเกียรติดูแลอาแปะอย่างดี จากถ้อยคำ “อ้วก็คิดว่าชีวิตอาแปะมีค่ายิ่ง
กว่าสิ่งใดทั้งสิ้น” ก็จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งใจและชื่นชมในความกตัญญูของชาวไทยเชื้อสายจีน
ที่ผู้น้อยมีต่อผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลวิธีที่สามารถปลูกฝังความกตัญญูให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้ นวนิยายเรื่อง
ลำเกาทอง เมื่อแม่ของต้งไม่สบาย ต้งก็เป็นห่วง จะพาแม่ไปหาหมอ ดังตัวอย่าง

“คุณแม่เป็นอะไรหรือครับ” เด็กหนุ่มถามด้วยความห่วงใยและค่อยคลาย

ความเคร่งเครียดเมื่อครู่ลง เมื่อคืนสู่อุณหภูมิอบอุ่นในอ้อมอกของผู้ให้กำเนิด

“ก็ปวดหัวตัวร้อนนิดหน่อย แต่ตั้งไม่ต้องเป็นกังวลหรอกนะ ตอนนี้แม่หายดีแล้ว”

“ของอย่างนี้มันไม่แน่หรอกครับ ช่วงนี้อากาศยังเปลี่ยนแปลงอยู่ด้วย ผมว่าคุณแม่จะไปหาหมอเสียหน่อยดีกว่า คุณหมอวินิจฉัยก็ได้ เดี่ยวผมจะพาไปเอง คุณแม่ขึ้นไปแต่งตัวสิครับ”

“ตอนนี้แม่กลายเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ ให้ตั้งคอยดูแลไปแล้วหรือจ๊ะ” มารดาถามอย่างนึกขันในสีหน้าท่าทางและอาการเร่งเร้าของเขา

“เปล่าหรอกครับ” เด็กหนุ่มดึงแขนมารดาออก “แต่ผมไม่อยากเห็นแม่ไม่สบายใจหรือเจ็บไข้ได้ป่วยลงไป”

(สำเนาทอง. 2551 : 145)

จากความรู้สึกมาจะเห็นได้ว่า ผู้ที่เป็นลูกเป็นห่วงและดูแลคุณแม่ เมื่อคุณแม่ไม่สบายก็เป็นห่วงและไม่อยากเห็นคุณแม่ไม่สบายทั้งกายและใจ การนำเสนอตัวละครที่มีลักษณะของลูกกตัญญูนี้ทำให้ผู้อ่านเห็น ซึ่งเป็นการปลูกฝังความกตัญญูให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านผ่านตัวละครที่มีความกตัญญูนั่นเอง

นวนิยาย เรื่อง กุหลาบจีน กล่าวถึงเมื่อบาทหลวงอาร์เธอร์ ซานซึ่งเป็นคุณพ่อผู้อุปถัมภ์พวกเด็กกำพร้าในโรงเรียนเด็กไม่สบายและไม่มีเงินไปซื้อยารักษาตัว พวกเด็ก ๆ ในโรงเรียนเด็กก็ใช้ทุกวิธีที่ไปช่วยดูแลคุณพ่อ ดังตัวอย่าง

ชาวบ้านและร้านค้าในตรอกแคบ ๆ ที่สกปรกรกรุงรังต่างพากันประหลาดใจที่เมื่อเปิดประตูบ้านออกมาในตอนเช้ามีควันนั้น ก็พบกับเด็ก ๆ จากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของบาทหลวงอาร์เธอร์ ซาน ลงมือเก็บกวาดทำความสะอาดทางเดินในซอยกันอย่างขะมักเขม้น

“นี่เกิดอะไรขึ้น” หญิงชราร่างอ้วนท้วมเจ้าของร้านเต้าหู้ร้องถามด้วยความประหลาดใจ “โรงเรียนเด็กจะมีงานหรือ”

“ไม่ใช่หรอก” อาลีรีบบอก และส่งสัญญาณให้เพื่อน ๆ รีบกวาดหน้าบ้านของซุ้มอ้วน “พวกเรากำลังหาเงินซื้อยาให้คุณพ่อ”

“แล้วมากวาดถนนแบบนี้จะช่วยอะไรได้” ชาวบ้านอีกคนซัก

“พวกเราบริจาคเงินจากอาแปะอาซุ้มแลกกับการทำความสะอาดตรอก” รोजเจอร์ตอบแทน

(กุหลาบจีน. 2549 : 28-29)

จากความที่ยกมาผู้เขียนได้นำเสนอให้เด็กที่ในโรงเรียนเด็กพยายามหาเงินไปซื้อยารักษาคุณพ่อทุกวิถีทาง แม้คุณพ่อจะไม่ใช่พ่อจริง ๆ ของเด็ก ๆ ในโรงเรียนเด็กกำพร้า แต่เขาก็ผู้มีพระคุณของเด็ก ๆ เด็ก ๆ จึงมีความกตัญญูต่อคุณพ่อและหาทางตอบแทนบุญคุณท่านเมื่อท่านเจ็บป่วย การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้จึงเป็นการปลูกฝังคุณธรรมความกตัญญูให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านโดยไม่จำเป็นต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ท่านนั้นแต่เป็นความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล สามารถปลูกฝังความกตัญญูต่อผู้อ่านได้อย่างมาก ผู้เขียนแสดงความกตัญญูของตัวเองผ่านคำพูดของตัวเอง ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งใจ ดังนั้นแล้วจึงสามารถปลูกฝังความกตัญญูให้กับผู้อ่านได้

4.2.2 ปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับคนเราทุกคน เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการเริ่มต้นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนที่เป็นเพื่อนพี่น้องกัน หากไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน มีแต่หลอกลวง คงจะเป็นเพื่อนพี่น้องกันไม่ได้ นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ผู้อ่านด้วย โดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวเอง

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร กล่าวถึง เหลียงเป็นคนมีความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้เหลียงรักษาชื่อเสียงของตนไว้ได้ดี จึงช่วยให้เขามีลูกค้าและเพื่อนที่มากกว่าเดิม ทำให้เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือของคนอื่น เมื่อเหลียงได้เริ่มต้นค้าขายสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ตอนแรก ๆ การค้าขายลำบากมาก แต่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เหลียงก็ได้รักษาชื่อเสียงของตัวเองไว้ได้อย่างดี ดังตัวอย่าง

“ไอ้เรื่องเงินนั้น ใ่ว่เราจะคิดไว้ล่วงหน้าว่าตัวเองจะมีหนทางหากินให้ทางกรุงเทพฯ ได้รวดเร็วอย่างนั้น จริงๆ แล้วก็มืดแปดด้านเหมือนกัน... แต่เมื่อเราเป็นหนี้คนในฮ่องกงอยู่ก็ต้องชดใช้หนี้สินเหล่านั้นก่อน ใครจะคาดเดาว่าเนชั่นแนล ทรสต์ จะฟื้นขึ้นมาได้อีก มันอาจจะเจ๊งไปเลยก็ได้ ดีไม่ดีก็พลอยให้ นัฐกิจหลักทรัพย์ ล่มลงไปอีกบริษัทด้วยซ้ำ... แต่เราถือว่าข่าวของเงินทองเมื่อหมดไปแล้ว หากยังมีกำลังวังชาอยู่ก็อาจหาใหม่มาทดแทนได้ แต่ชื่อเสียงและความไว้วางใจที่อุตสาหกรรมมาหากสูญสิ้นลงแล้ว ชาตินี้ทั้งชาติก็คงไม่มีทางสร้างมันขึ้นมาใหม่ได้อีก”

(ลอดลายมังกร. 2551 : 66)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานในการตั้งตัว

และการพัฒนาด้านการงาน เหลียงเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงานมาก จึงทำให้เหลียง ได้รับความสำเร็จในการทำงาน และตั้งถิ่นฐานได้ในสังคมไทย ซึ่งชาวไทยเชื้อสายจีนมีความซื่อสัตย์ สุจริต จึงจะได้ตั้งถิ่นฐานในประเทศอย่างสำเร็จ การกระทำของตัวละครเหลียงจึงเป็นกลวิธีที่ผู้เขียน ได้ใช้แล้วสามารถปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้

นวนิยาย เรื่อง ชิงฉิ่ง กล่าวถึงการกระทำของเจียที่ไม่ยอมหักหลังน้ำยอดเมื่อหยองชักชวน ไปทำงานกับตัวเอง เจียไม่ทรยศน้ำยอดเพราะไม่ยอมได้ชื่อว่าเป็นคนหักหลัง ดังตัวอย่าง

“ถ้ามันคิดอย่างนี้อยู่ ชาตินี้เอ็งก็ไม่ต้องทำอะไรทั้งนั้น เอ็งนึกหรือว่าน้ำ ยอดของเอ็งมันไม่ได้เหยียบหัวหรือหักหลังคนอื่นมาก่อน”

“นั่นเป็นเรื่องของน้ำยอด แต่สำหรับผมไม่มีวันจะเหยียบหัวหรือหักหลัง ใครเป็นอันขาด”

(ชิงฉิ่ง. 2551 : 154)

จากบทสนทนาและน้ำเสียงของเจียจะเห็นได้ว่าการที่ไม่ซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อคนอื่นเป็นสิ่งที่ ไม่ควรกระทำ เจียจึงไม่ต้องการได้ชื่อว่าเป็นคนหักหลังน้ำยอดให้คนอื่นดูถูกว่าเขาเป็นคนทรยศ แม้ จะเสียงที่ถูกลูกน้องหยองต่อยติก็ตาม คำพูดและการกระทำของเจียสามารถกระตุ้นจิตใจผู้อ่าน อย่างยิ่งและทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ ไม่ซื่อตรงเป็นสิ่งที่น่าอับอาย ดังนั้นแล้วจึงสามารถปลูกฝังความซื่อสัตย์ความซื่อตรงให้แก่ผู้อ่านได้อย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี จากคำพูดและการกระทำของตัวละคร แสดงให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงความไม่ซื่อสัตย์ ไม่ซื่อตรงนั้นเป็นสิ่งที่น่าอับอาย น่ารังเกียจที่สุด คนที่ไม่ ซื่อสัตย์ ไม่ซื่อตรงจะถูกคนอื่นดูถูก และความซื่อสัตย์ ซื่อตรงจะช่วยให้เราประสบความสำเร็จ กระตุ้นให้ ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกว่าการที่จะได้รับความเคารพและความเชื่อใจจากคนอื่น จะต้องเป็นคนซื่อสัตย์ ซื่อตรง ดังนั้นจึงสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

4.2.3 ปลูกฝังการทำความดีไม่ทำความชั่ว

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล สอนให้ผู้อ่านทำความดีไม่ทำความชั่ว ผู้เขียนแสดงให้เห็น ผู้อ่านเห็นโทษของการทำความชั่วที่ส่งผลให้ชีวิตไม่สุขสบายเหมือนกับคนทั่วไป คนที่ทำความชั่ว จะต้องได้รับกรรมที่ทำเอาไว้ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ของตัวละคร นวนิยาย เรื่อง ชิงฉิ่ง หยงเป็นฆาตกร มาพ่อเจี้ยแต่หลังจากนั้นเขาก็ไม่ได้มีชีวิตที่มีความสุขเลย เขาต้องหลบๆซ่อน ๆ ไม่กล้าออกมาให้ ใครเห็นเพราะกลัวถูกจับ ต้องใช้ชีวิตอย่างทรมาณ ดังที่นำมาลบบอกเจี้ยว่า

“คนเราถึงยังไ้ไปก็ไม่มีทางที่จะหนีกรรมที่ตัวเองก่อขึ้นไปได้พ้น ไม่วัน

หนึ่งก็วันใดกรรมมันก็ต้องตามสนองเองเชื่อน้ำเออะ ทุกวันนี้ไอ้หยงก็ไซ้จะมี
ความสุขนักที่ต้องคอยหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่กล้าโผล่หน้าออกมาให้ใครเห็น”

(ชิงต้ง. 2551 : 32)

ความที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ส่งสอนเรื่องเวรกรรมให้แก่ผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของ
ตัวละคร ว่าคนเราถึงยังไงก็ไม่มีทางที่จะหนีกรรมที่ตัวเองก่อขึ้นไปได้พ้น ไม่ว่าหนึ่งก็วันใดกรรม
มันจะต้องตามสนองเอง และการที่ตัวละครซึ่งทำความผิดต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่มีความสุขก็
เพราะว่ากรรมที่เขาทำขึ้นนั่นเอง เหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัวต่อเวรกรรมที่จะตาม
สนองอันเนื่องจากความชั่วที่ตัวเองทำไป ทำให้ชีวิตตัวเองไม่มีความสุข ดังนั้นนวนิยายของ
ประภัสสร เสวิกุล จึงสามารถตักเตือนและปลูกฝังให้ผู้อ่านทำแต่ความดีไม่ทำความชั่วได้

จากการวิเคราะห์การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้อ่านในนวนิยายของ ประภัสสร
เสวิกุล สรุปได้ว่า นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล สามารถปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้ดั่งงาม
ให้แก่ผู้อ่านทั้งสามด้าน คือ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และการทำความดีไม่ทำความชั่ว ได้เป็น
อย่างดี โดยผู้เขียนได้แสดงคุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ผ่านคำพูดและการกระทำอย่างจริงจังของ
ตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเกิดความสะเทือนใจและเชื่อถือในสิ่งที่ได้อ่านไป ดังนั้นจึงสามารถปลูกฝัง
คุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

4.3 กระตุ้นให้มีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต

ในยุคสมัยก่อน คนจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย และตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็น
เวลานาน ๆ พวกเขาต้องเผชิญความยากลำบากต่าง ๆ พวกเขาต้องใช้ความอดทน ความมานะ
พยายามในการต่อสู้กับอุปสรรคนานาชาติ เพื่อให้ผ่านพ้นและพบสิ่งที่ดีกว่าให้ได้ วรรณกรรมของ
ประภัสสร เสวิกุล ได้ปลูกเร้าอารมณ์ของผู้อ่าน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้อ่านว่าหากชีวิตพบความ
ยากลำบาก จงอย่ายอมแพ้ จงต่อสู้กับชีวิตและโชคชะตาให้ได้ นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล จึง
กระตุ้นผู้อ่านให้มีความเข้มแข็งและอดทนต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต

นวนิยายเรื่อง ชิงต้ง ได้แสดงความเข้มแข็งความอดทนของเจี้ยให้ผู้อ่านได้เห็นจาก
เหตุการณ์ที่เจี้ยอยากให้แม่กลับไปปากน้ำกับตัวเองและอยากให้แม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เจี้ย
ยอมอดทนต่อการรังแกของคนเขวาราชและไม่ยอมแพ้ที่ว่าตัวเองไม่มีเงิน ต้องยากจนต่อไป เมื่อแม่
ส่งสารเจี้ยที่ถูกคนเขวาราชรังแก บอกให้เจี้ยกลับไปปากน้ำโพกัน แต่เจี้ยไม่ยอม เขายอมอดทน
เพื่อที่จะหาเงินพอสร้างตัวได้ ดังตัวอย่าง

“ถ้าคนที่เขวาราชมันทำกับลูกถึงขนาดนี้ ก็กลับไปปากน้ำโพกันเออะลูก”

“ขอเวลาผมอีกสักหน่อย”

“ขอเวลาให้ผมหาเงินได้มากกว่านี้อีกหน่อย ผมไม่อยากกลับไปให้ใครดูถูกอีก”

“ถ้าผมกลับไปปากน้ำโพคราวนี้ ต้องมีเงินมีทองพอที่จะตั้งตัวได้ ไม่ใช่เป็นเด็กอนาถาหรือลูกกำพร้าให้ใคร โขกกลับอีกเป็นอันขาด”

(ซึ่งตั้ง. 2551 : 257)

จากคำพูดเจ็ยจะเห็นได้ว่า เจ็ยต้องอดทนต่อการถูกคนที่เขาราวซรงเก เพื่อทำงานหาเงินให้สร้างตัวได้เมื่อกลับปากน้ำโพ เขาไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคต่าง ๆ การกระทำของเจ็ยทำให้ผู้อ่านซาบซึ่งใจต่อความมานะพยายามในการต่อสู้กับความยากลำบากในชีวิต ภาพชีวิตของเจ็ยเป็นตัวอย่างของตัวละครที่มีผลต่อการกระตุ้นผู้อ่านให้มีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิตที่ตนต้องเผชิญ ทำให้ ผู้อ่านมีความประทับใจต่อความอดทนความไม่ยอมแพ้ของเจ็ยต่อผู้อ่านอย่างยิ่ง

นวนิยายเรื่อง เหลื่อมไหม ลายเหมย ได้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตของตัวละครพิชิต บุญชัย และสมเกียรติ สามคนต่อสู้กับความยากลำบากและ โชคชะตาชีวิตต่าง ๆ ในนวนิยายเรื่อง เหลื่อมไหม ลายเหมย ผู้เขียนได้นำเสนอถ้อยคำต่างๆที่กระตุ้นให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต อย่างเช่นป่าเงินคุยกับบุญชัย ดังตัวอย่าง

“เอานิทานเรื่อง ‘เฝ้าต้นไม้อายุกระต่าย’ ก็แล้วกัน” แกบอก และลงมือเล่าช้าๆ “ในสมัยโบราณ มีกระต่ายคอหักตาย ชาวนาเห็นดังนั้นก็ไม่เป็นอันไถนา ได้แต่เฝ้าคอยให้กระต่ายวิ่งมาชนต้นไม้อีก”

“ซึ่งก็คงไม่มีกระต่ายที่โหนวิ่งมาชนต้นไม้อีกเป็นแน่” ชายหนุ่มพูดยิ้มๆ

“ใช่” หญิงชราพยักหน้า “นิทานเรื่องนี้สอนว่า โชคกลางเป็นเรื่องเลื่อนลอยและไม่ได้เกิดขึ้นได้ดังใจทุกครั้ง ความขยันขันแข็งต่างหากที่อยู่กับตัวเรา และใช้สอยมันได้ตลอดเวลา...ถ้ามันแต่งมือองอเท้า หวังได้อะไรง่าย ๆ ก็จะเป็นเหมือนชาวนาที่นั่งเฝ้าต้นไม้อายุให้กระต่ายวิ่งมาชน”

(เหลื่อมไหม ลายเหมย. 2551 : 60)

จากความที่ขกมาเป็นนิทานที่สืบทอดมาจากโบราณซึ่งใช้สั่งสอนเรื่องความอดทนและพยายาม ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอนิทานนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งและอดทนต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต ถ้าต้องการสิ่งใดต้องต่อสู้เพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา ไม่ควรรอให้โอกาสเข้ามาหา จึงจะชนะอุปสรรคได้

จากข้อความที่วิเคราะห์ ประภัสสร เสวิกุล ได้แสดงแนวความคิดผ่านความอดทนและ

ความพยายามของตัวละครในเรื่อง และการต่อสู้กับโชคชะตาชีวิตของตัวละคร จึงทำให้ผู้อ่านประทับใจและกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต เป็นคนที่ไม่ยอมแพ้ต่อสังคมใดได้โดยง่าย

4.4 สั่งสอนให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างประหยัด และพอเพียง

ความประหยัดเป็นคุณธรรมที่ดั่งงามอย่างหนึ่งของชาวจีนที่สืบทอดจากโบราณ ความประหยัดจะทำให้เรามีความเจริญและมีความสุขในชีวิตตลอดไป ซึ่งชาวจีนโพ้นทะเลเมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็นำนิสัยความประหยัดเข้ามาด้วย ซึ่งผู้เขียนนำเสนอความประหยัดด้วยกลวิธีต่างๆ เพื่อเป็นการสั่งสอนผู้อ่านให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างประหยัดและพอเพียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ประภัสสร เสวิกุล ได้สร้างตัวละครเอก เหลียง สือพาณิชย์ เป็นคนที่มีคุณธรรมด้านประหยัด ตั้งแต่แรก ๆ ที่ยากจนไม่มีเงินอะไรมากต้องทำงานเป็นจับกังรับจ้าง จนถึงกลายเป็นระดับเศรษฐีก็ไม่เคยทิ้งคุณธรรมนี้ไปเลย แม้ว่ามีเงินมหาศาล แต่เขาไม่เคยใช้เงินหาความสุขความสบายในสิ่งที่ไม่จำเป็น อย่างเหลียงคิดว่าข้าวของราคาแพงไม่ใช่เรื่องสำคัญขอให้ยังคงใช้ได้ก็พอ ดังตัวอย่าง

แม้ว่าบ้านเราจะไม่ถึงกับมีหม้อกาแฟสมัยที่ปู่ยังขายกาแฟอยู่ที่ทำน้ำราชวงศ์มาตั้งไว้ในห้องรับแขก แต่ปู่ก็มักจะเล่าถึงเรื่องราวในสมัยนั้นให้ลูกหลานได้ฟังอยู่เสมอ ราวกับจะย้ำเตือนให้ทุกคนไม่หลงลืมตัว... ปู่มักจะเน้นเสมอว่าความสุขสบายที่พวกเราได้รับกันอยู่ในทุกวันนี้ ล้วนเริ่มต้นมาจากการที่ปู่อาบเหงื่อต่างน้ำ รับจ้างเป็นจับกังจนของ ซึ่งกว่าจะได้เงินสักสตางค์สองสตางค์ก็ต้องเอาแรงงานเข้าแลกเหนื่อยยากแทบสายตัวจะขาด ดังนั้นหากลูกหลานใช้จ่ายเงินทองอย่างสุรุ่ยสุร่ายโดยไม่คำนึงถึงความลำบากลำบากของปู่แต่หนหลัง ก็เปรียบเสมือนกับคนอกตัญญู

(ลอดลายมังกร. 2551 : 104)

จากตัวอย่างที่ยกมา ประภัสสร เสวิกุล ได้แสดงแนวความคิดผ่านตัวละคร ในเรื่องคุณธรรมด้านประหยัด คนทั่วไปอาจมองเห็นแค่ว่า เหลียงเป็นนักธุรกิจที่มีเงินมหาศาล เป็นเศรษฐีน่าจะไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเงิน แต่เหลียงก็ใช้ข้าวของแบบธรรมดาไม่ได้มีราคาแพง เพราะเขาได้ผ่านความยากลำบากต่าง ๆ มากมาแล้ว จึงรู้ว่า ผลงานและสมบัติที่ได้มาโดยผ่านความอดทนความขยัน ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ จึงควรรักษาให้ดี ๆ ซึ่งจากการกระทำของตัวละครเหลียงผู้อ่านให้เข้าใจว่าเงินทองนั้น ตอนที่หายาก แต่ตอนที่ใช้จะเร็วมาก หากเราไม่รู้จักประหยัด ไม่นานเราจะต้องกลับไป

เป็นที่ยากจนและมีชีวิตอย่างลำบากอีก การใช้ชีวิตอย่างประหยัดและพอเพียงจึงเป็นสิ่งที่ควรทำ
นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร นอกจากตัวละครเหลียงจะใช้ชีวิตอย่างประหยัดแล้ว เขายังสั่ง
สอนลูกหลานให้รู้จักประหยัดด้วย ดังตัวอย่าง

ลุงเทียน ไปอยู่ฮ่องกงครั้งแรกเมื่ออายุสิบหกปี ในสภาพของนักศึกษาที่เพิ่ง
เดินทางออกมาจากแผ่นดินใหญ่ มีชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างกระเป๋ยกระเสีย
เพราะไม่ต้องการให้ลูกใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย พบปะผู้คนในวงสังคมแคบ ๆ ไม่มี
โอกาสเที่ยวเตร่สนุกสนาน

(ลอดลายมังกร. 2551 : 63)

จากความที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ตัวละครเหลียงทำตัวเองให้มีคุณธรรมประหยัดเป็นตัวอย่าง
และยังสั่งสอนลูกหลานมีคุณธรรมในด้านประหยัดตั้งแต่เด็ก ๆ การสั่งสอนค่าความประหยัดให้แก่
ลูกหลานของเหลียง จึงเป็นการสั่งสอน ผู้อ่านในด้านความประหยัดด้วยเช่นกัน

นวนิยาย เรื่อง ชิงต้ง เล่าว่า เย็นวันหนึ่งเจี่ยทำงานได้ค่าแรงมา และซื้อบะหมี่มาให้หอม
และอาซิม แต่หอมว่าเจี่ยซื้อบะหมี่มามากเกินไป ดังตัวอย่าง

เขาตอบพลางส่งห่อบะหมี่ที่ถืออยู่ในมือให้หล่อน

“ฉันซื้อมาฝากอาซิมกับเธอ”

“เธอคงรำรวยแล้วซินะ”

เด็กสาวถามอย่างจับหางเสียงไม่ได้ว่าประชดประชันหรือเปล่า

“ฉันได้ค่าแรงมายี่สิบบาท”

เจี่ยบอกหล่อนตามตรง

“ซื้อบะหมี่แล้วเหลือเงินติดกระเป๋าสองบาท”

“ตายจริง”

เด็กสาวมองดูบะหมี่ในมือ

“ขนซื้อมาทำไมกันเยอะเยอะ เธอน่าจะเก็บเงินไว้ก่อนดีกว่า”

“ฉันอยากทำอะไรให้อาซิมกับเธอบ้าง”

(ชิงต้ง. 2551 : 37)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ครอบครัวอาซิมและหอมเป็นครอบครัวชาวไทย เชื่อสาย
จีนที่ยากจนดั่งนั้น พวกเขาจึงต้องประหยัดทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้ แม้แต่กับอาหารการกินก็
ประหยัดด้วย ซึ่งความประหยัดอาหารเพราะความยากจนที่ผู้เขียนเสนอได้สั่งสอนและกระตุ้นให้
ผู้อ่านรู้จักประหยัดและเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ บนโลกโดยเฉพาะอาหาร

จากความที่วิเคราะห์ ประภัสสร เสวิกุล ได้แสดงแนวความคิดผ่านตัวละครในเรื่อง

คุณธรรมด้านประหัยต่าง ๆ การกระทำของตัวละครที่ซาบซึ้งใจ จึงทำให้ผู้อ่านมีความประทับใจต่อคุณธรรมประหัย ไม่ว่าจะเป็นคนที่ยากจนหรือคนที่เป็นนักธุรกิจที่มีเงินมหาศาล เป็นเศรษฐี ต้องรู้จักใช้ชีวิตอย่างประหัย และพอเพียง ซึ่งทำให้ผู้อ่านพลอยเกิดจิตสำนึกและชื่นชมในคุณธรรมความประหัยไปด้วย

4.5 ตักเตือนให้ห่างไกลจากการพนันหรือสิ่งผิดกฎหมาย

มีผู้คนส่วนหนึ่งในสังคมคิดว่า การเล่นเกมพนันแค่เป็นกิจกรรมบันเทิงอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่มีทางจะทำลายสังคม ประเทศ ครอบครัวหรือตัวเองได้ จริง ๆ แล้วการมีความคิดเช่นนี้เป็นความคิดที่ผิดมาก การพนันเป็นพฤติกรรมอันไม่ดีและผิดกฎหมายอย่างหนึ่ง การเคลิบเคลิ้มหลงใหลการพนันจะทำลายตัวเอง ทำลายครอบครัว และทำลายประเทศได้ การเคลิบเคลิ้มหลงใหลจะก่อให้เกิดพฤติกรรมอันผิดกฎหมายได้ การเคลิบเคลิ้มหลงใหลการพนันก็เท่ากับไม่มีความสุข ใคร ๆ จึงควรห่างไกลจากการพนัน

นวนิยาย เรื่อง ซิงตึ้ง ครอบครัวเจี่ย พ่อของเจี่ยเมาเหล่าและเล่นเกมพนันจนพ่อของเจี่ยเสียชีวิต การพนันจนหมดตัวและถูกฆ่าตายจากการเล่นเกมพนันนั่นเอง ดังตัวอย่าง

“ผมไม่คิม”

เจี่ยปฏิเสธ ภาพของพ่อที่เมามายกลับบ้านทุกค่ำคืนยังติดตาเขาอยู่ตลอดเวลา พร้อมกับคำถามที่เขามักจะถามตัวเองบ่อย ๆ ว่า ถ้าพ่อไม่กินเหล้าจนขาดสติ มือการพนันชั้นเซียนอย่างพ่อจะถึงกับเสียไฟจนหมดตัว และเสียชีวิตเพราะน้ำมือเพื่อนที่ത്യวที่กินมาด้วยกันเขี้ยวหรือ

(ซิงตึ้ง. 2551 : 63)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า ครอบครัวของเจี่ยยากจนลงและยากลำบากมากขึ้น ก็เพราะพ่อเล่นเกมพนัน จนหมดตัวและถูกฆ่าตายเพราะเพื่อนที่เล่นพนันด้วยกัน ซึ่งประภัสสร เสวิกุล นำครอบครัวของหงม้อเป็นตัวอย่าง แสดงให้ผู้อ่านเข้าใจการพนันไม่มีประโยชน์ต่อเรา และยังทำให้เรามีชีวิตอย่างเดือดร้อนด้วย เพื่อตักเตือนผู้อ่านให้ห่างไกลจากการพนัน

การพนันเป็นพฤติกรรมอันไม่ดีและผิดกฎหมาย คนคิดการพนันสามารถทำร้ายตนเองและคนในครอบครัวได้ นวนิยาย เรื่อง ซิงตึ้ง พ่อหงม้อกลายเป็นคนบ้าเพราะเคลิบเคลิ้มหลงใหลการพนัน แล้ววางเพลิงเผาบ้านและอยากฆ่าภรรยาด้วย ในสุดท้ายพ่อหงม้อตายด้วยฝีมือของตัวเอง ดังตัวอย่าง

“ถ้าอาถูโกโรธม ก็ทำกับผม อย่าไปรังแกอาถูที่ไม่ได้รู้เรื่องราวอะไร
ด้วย”

“ไม่ต้องมายุ่งกับเรื่องกู” ทาสการพนันส่งเสียงดัง

“ถ้าลมมันกระโชกกลับมาทางนี้ เราต้องตายกันหมด ตอนนี้ยังพอมีทาง
หนีออกไปได้ เร็วเข้าเถอะ”

เจี่ยพยายามเอาน้ำเย็นเข้าลูบ แต่จะไม่เป็นผล “อาถูทำลายตัวเอง ทำลาย
ทุกสิ่งทุกอย่างเพราะฝืนการพนันมันเข้าสิงอาถูรู้ตัวหรือเปล่า”

“ช่างกู กูไม่ไป”

“แต่อาถูไม่ได้รู้เรื่องราวอะไรด้วย ทำไมคนบริสุทธิ์อย่างอาถูจะต้องมา
ถูกอาถูทำลายลงด้วย”

“เจี่ยรีบไป ไม่ต้องห่วงฉันหรอก”

มารดาห่มมือตะโกนบอกด้วยน้ำตานองหน้า

“ทิ้งฉันไว้กับมันนี่แหละ อย่าเอาตัวเข้ามาเสี่ยงเลย”

“มึงไม่ต้องมายุ่งกับกู ไม่ต้องมาทำดีกับกู กูไม่ไปไหนทั้งนั้น”

โดยที่เด็กหนุ่มคิดไม่ถึง ห่วงยื่นร่างขึ้นยืน โงงเงน ก่อนถลาพรวดเข้าไป
ในเพลิงที่กำลังลุกโพล่ง ทิ้งให้เจี่ยได้แต่ร้องห้ามสุดเสียง

(ชิงตั้ง. 2551 : 274-275)

จากตัวอย่างที่เห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ดัดเดือนผู้อ่านให้ห่างไกลจากการพนันหรือสิ่งผิด
กฎหมายด้วยการถ่ายทอดผ่านตัวละครที่ทำผิดกฎหมายอย่างพองมือซึ่งติดการพนันจนทำร้าย
ภรรยา ทำลายบ้าน และในที่สุดก็ทำลายตนเองจนถึงตายในที่สุด

นวนิยาย กุหลาบเงิน เมื่อฟาน เล่ง จู เจ้าของบ่อนบริจาคเงินให้โรงเรียนเด็กกำพร้าของ
บาทหลวงอาร์เชอร์ แต่บาทหลวงเห็นว่าเงินของฟาน เล่ง จู เป็นเงินสกปรก จึงไม่ยอมรับเงินและ
ได้เตือนฟาน เล่ง จู ด้วย ดังตัวอย่าง

“ถ้าฉันผมก็อยากจะถามท่านว่า แล้วเงินของผมนั้นสกปรกที่ตรงไหน ใน
เมื่อผมก็ไม่เคยขู่เข็ญหรือบีบบังคับให้ใครเข้ามาหาความบันเทิงหรือพักผ่อนหย่อน
ใจในบ่อนของผม ทุกคนที่เข้ามาล้วนแต่ด้วยความสมัครใจทั้งนั้น จะได้หรือเสียก็
ขึ้นอยู่กับโชคของตัวเอง”

“คุณไม่คิดบ้างหรือว่า ถ้าคนพวกนั้นไม่เอาเงินมาเล่นการพนัน พวกเขาจะ
มีเงินทองที่จะซื้อข้าวของต่างๆ ให้ลูกเมียหรือเก็บไว้ลงทุนทำมาค้าขาย”

(กุหลาบเงิน. 2549 : 33)

จากความที่ยกมา ประภัสสร เสวิกุล ได้ดักเตือนผู้อ่านด้วยบทสนทนาของบาทหลวง อาร์เธอร์ว่าเงินจากบ่อนการพนันคือเงินสกปรก ซึ่งหากเรามีเงินทองเราควรเก็บไว้ เลี้ยงดูลูกเมีย ดีกว่านำเงินมาเล่นการพนัน บทสนทนาของตัวละครที่กล่าวถึงผลร้ายของการพนันอย่างตรงไปตรงมา

วิเคราะห์จะเห็นได้ว่า ประภัสสร เสวิกุล ใช้วิธีการนำเสนอตัวอย่างตัวละครที่ติดการพนัน โดยผ่านการพูดและการกระทำที่ผิดกฎหมายของตัวละครในนวนิยายเรื่องต่าง ๆ และผ่านบทสนทนาของตัวละครที่รังเกียจเงินจากบ่อนการพนันเล่าให้รู้ว่า การพนันจะทำให้ชีวิตเราและสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสุข ทำให้ผู้อ่าน หลีกหนีและหลีกเลี่ยง ให้ห่างไกลจากการพนันและสิ่งผิดกฎหมาย

4.6 ชักชวนให้รู้จักการช่วยเหลือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ความช่วยเหลือกันเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวจีนซึ่งสืบทอดมาจากโบราณ และชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย จะนำวัฒนธรรมจีนข้อนี้ เข้ามาในประเทศไทย ในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้นำเสนอภาพความช่วยเหลือกันของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นการชักชวนให้ผู้อ่านรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วย

นวนิยาย เรื่อง ชิงตี่ง เจี่ยเป็นตัวอย่างที่ดีที่สอนให้ผู้อ่านรู้จักการช่วยเหลือ เอื้ออาทรกัน เช่นตอนที่แม่ของหอมม้อทำงานหนักจนป่วย เจี่ยรีบมาช่วยเหลือหอมม้อ แม่เจี่ยจะไม่ใช้ญาติของหอมม้อเขาก็ตยังช่วยแม่ของหอมม้ออย่างเต็มที่เจี่ยจึงเป็นตัวละครที่เป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านรู้จักการช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน ดังตัวอย่าง

“ให้อารีรักษาตัวให้เต็มที่นะ เรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ต้องเป็นกังวล”

“แต่เธอจะแบกรับภาระส่วนนี้ได้อย่างไร เรามีโชญาติกันสักหน่อย”

หอมม้อทักท้วง

“ถึงจะไม่โชญาติ แต่ฉันกับเธอก็เป็นเพื่อนกัน และเป็นเรื่องธรรมดาของเพื่อนที่ต้องอุปการะช่วยเหลือกันในยามยาก ถ้าหากว่าฉันมีเรื่องเดือดร้อน เธอเองก็คงจะไม่นิ่งดูคยเหมือนกันหรอก”

(ชิงตี่ง. 2551 : 88-89)

จากตัวอย่างทำให้อ่านเห็นว่า เราเป็นมนุษย์อยู่ในสังคมย่อมต้องช่วยเหลือคนอื่น เอื้ออาทรซึ่งกันและกันสังคมเราจึงได้เป็นสวรรค์มีความสุขและเราก็ได้เห็นจริยธรรมของเจี่ยดี สวยงาม และสดีไส ซึ่งเจี่ยเป็นตัวละครที่เป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านรู้จักการช่วยเหลือ เอื้ออาทรกัน

การชักชวนให้คนในสังคมรู้จักการช่วยเหลือเอื้ออาทรกันนั้น ผู้เขียนไม่ได้ชักชวนให้ช่วยเหลือเฉพาะญาติพี่น้องกันเท่านั้น เพื่อน ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา หรือคนที่เราไม่รู้จัก ผู้เขียนได้ชักชวนให้ผู้อ่านช่วยเหลือด้วย นวนิยาย เรื่อง ซิงตัง ตอนที่กล่าวถึงอาซิมขายลอตเตอรี่ที่ทางเดินร้านขายเครื่องยาจีน ได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ จากเจ้าของร้านยาจีนและคนอื่น ๆ ในตลาด ดังตัวอย่าง

“หากจะมีใครสักคนตั้งคำถามว่าเหตุใดได้ถึงนั่งอยู่ที่นี้มาจนถึงทุกวันนี้ หลิงชวาก็คิดว่าตนเองคงจะไม่สามารถให้คำตอบที่แน่ชัดได้...บางที่อาจจะเป็นเพราะความเอื้ออารีของเจ้าแม่ร้านขายยาที่มีต่อแก โดยยินยอมให้อาศัยที่วางหน้าร้านตั้งวางเก้าอี้และอนุญาตให้ใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ตามสะดวก หรืออาจเป็นเพราะความผูกพันที่มีต่อกันกับชาวบ้านร้านตลาดแถวนี้ ซึ่งมักจะแวะเวียนมาพูดคุย ตลอดจนแบ่งปันส้มตูกลูกไม้และข้าวปลาอาหารให้แกอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนเฒ่าคนแก่ซึ่งนับวันจะร่อยหรอลงเรื่อย ๆ รวมทั้งลูกค้าขาประจำ ที่บางคนซื้อลอตเตอรี่กับแกคิดต่อมาเป็นสิบปี จนกลายเป็นความเคยชิน ยิ่งกว่าจะมุ่งหวังโชคลาภ...”

(ซิงตัง. 2551 : 64)

จากตัวอย่างนี้ผู้เขียนได้ชักชวนผู้อ่านให้ช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อคนอื่นในสังคม อย่างเช่น เจ้าแม่ร้านขายเครื่องยาจีนอนุญาตให้อาซิมขายลอตเตอรี่ที่หน้าร้านโดยไม่เก็บเงินเช่าเพราะสงสารอาซิมที่ตาบอด และคอยแบ่งข้าวแบ่งอาหารให้อาซิมกินอย่างสม่ำเสมอ ผู้อ่านได้เห็นจริยธรรมของคนในสังคมที่มีจิตใจดีงามและชอบช่วยเหลือ เอื้ออาทรกันผ่านตัวละครชาวไทยเชื้อสายจีนหลากหลายแห่งในนวนิยายที่ผู้เขียนนำเสนอ

นวนิยายเรื่อง เหลื่อมใหม่ ลายเหมย ตอนที่สมเกียรติพายเรือขายก๊วยเตี๋ยอยู่ในคลองแล้วตกน้ำ ได้มีคนที่ผ่านมาเห็นจึงช่วยชีวิตของสมเกียรติ เขาจึงรอดชีวิตมาได้ ซึ่งถ้าไม่มีใครมาช่วยสมเกียรติ เขาอาจจะจมน้ำเสียชีวิตไปแล้ว ดังตัวอย่าง

“อาตุ้”

นำเสียงที่เปี่ยมไปด้วยความรักและวิตกกังวลที่ดังขึ้นใกล้ ๆ ทำให้ชายหนุ่มที่เพิ่งเปิดเปลือกตาขึ้นจ้องมองคูโบหน้าของเสียงด้วยสภาพร่างกายและจิตใจที่ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่

“ลือไม่เป็นอะไรแล้ว” ชายชรายื่นมือที่เหี่ยวยุบมากุมมือชายหนุ่มไว้ ดวงตาที่ขุ่นมัวรินด้วยหยาดน้ำตาที่หล่อริน “ลือไม่เป็นอะไรแล้ว”

“กั้ง” สมเกียรติพิมพ์

“ไฉ่แดงที่ทำยตลาดมันเพอญูพายเรือไปหาเพื่อนที่คลองสี่ก็เลยช่วยลือไว้

ทัน” ชายชราเล่าด้วยน้ำเสียงที่แหบเครือ “เขาว่าตรงนั้นเจ้าที่แข็งแรง มีคนจมน้ำตาย
ทุกปี ยิ่งไงก็ต้องนับว่าลือ โศกคดีที่ไม่เป็นอะไร แต่ก็ไม่ควรที่จะพายเรือไปแถว
นั่นอีก”

(เหลื่อมใหม่ ลายเหมย. 2551 : 179)

จากความที่ยกมาผู้เขียนได้ชักชวนผู้อ่านช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อผู้อื่นในสังคม ซึ่งการ
ช่วยเหลือกันอาจส่งผลต่อการช่วยชีวิตผู้อื่นให้รอดจากความตายได้

นวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้ชักชวนให้คนในสังคมรู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ด้วยการแสดงตัวอย่างการกระทำที่ช่วยเหลือกันของตัวละครชาวไทยเชื้อสายจีนหลายคน ทั้งที่เป็น
ญาติกัน เป็นคนรู้จักกัน และไม่เคยรู้จักกันมาก่อนก็ตาม

4.7 กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของผู้หญิงและยุติความรุนแรงในครอบครัว

ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือว่าผู้หญิงทั้งก็มีสิทธิ์ที่จะดำเนินชีวิตโดยได้รับความยุติธรรมจาก
สังคม มีสิทธิ์เลือกวิถีชีวิตที่ตนชอบ ถึงแม้ว่าหน้าที่ในสังคมของผู้ชายกับผู้หญิงจะแตกต่างกัน แต่ก็
มีความสำคัญต่อสังคมเท่ากัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง จึงไม่ควรดูถูกกันและกัน เราต้องให้ความ
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นถึงความสำคัญของคนอื่นด้วย

ผู้หญิงที่ดำเนินหน้าที่ในครอบครัวคือคุณแม่ ซึ่งเป็นผู้หญิงที่ยิ่งใหญ่มาก เป็นคนที่ให้ชีวิต
เรา เลี้ยงเราและปลูกฝังสิ่งดี ๆ ให้เราจึงเป็นคนที่ดีควรได้รับความเคารพอย่างสูงจากทุกคนใน
ครอบครัว แต่ในยุคสมัยคนที่เป็นแม่นอกจากไม่ได้ความเคารพแล้ว ยังต้องถูกรังแก ถูกเหยียดหยาม
ได้รับความทุกขุทรมานจากผู้ที่เป็นพ่อในครอบครัว นวนิยาย เรื่อง ชิงตี่ง ก็สะท้อนให้เราเห็นได้
ชัดเจนว่าผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนดำเนินชีวิตในครอบครัวเป็นแบบผู้ถูกทำร้าย หลังจากพ่อของหงม้อ
ติดการพนัน แม่ต้องรับจ้างเย็บผ้าที่บ้านเพื่อหารายได้เล็กน้อยมาเลี้ยงครอบครัว ภาระที่หนักจึง
ตกอยู่กับแม่ของหงม้อ พ่อรีดโกเงินจากแม่ และทำร้ายแม่ด้วย ดังตัวอย่าง

“เกิดอะไรขึ้น”

เจี๋ยที่ก้าวตามมาถามและกวาดสายตาไปรอบๆห้อง ที่ถูกรื้อค้นจน
กระจาย กองเสื้อผ้าที่เปียกแล้วและยังไม่ได้เย็บเกลื่อนกลาดอยู่บนพื้น จักร
เย็บผ้าเคลื่อนไปจากที่ทางที่เคยตั้งอยู่ ลิ่นชักจักรถูกดึงออกโยนไปทางหนึ่ง และ
ร่างของมารดาหงม้อนั่งฟูบหน้าสะอื้นให้อยู่มุมห้อง...

“แม่”

เด็กสาวถลาไปหา

“หงม้อ”

มารดาเงยหน้าที่ปวดบวมขึ้นและกอดลูกสาวไว้แน่น

“บอกหนูซิว่าใครทำแม่”

“อาหว่อง”

หญิงผู้ประสบชะตากรรมหลุดปากด้วยเสียงสะอึกสะอื้น

“...เขาอารมณ์เสียกลับมา คุณท้าวคงจะเสียหมดตัว มาถึงก็จะริคเอาเงิน
จากแม่พอไม่ได้ก็เอาละวาดจนบ้านพัง”

(ชิงต้ง. 2551 : 183-184)

จากที่ยกมาผู้เขียนได้นำเสนอตัวละครพ่อของหงม้อมีพฤติกรรมที่น่ารังเกียจ ผู้เขียนได้ทำให้ผู้อ่านรังเกียจ ผู้ชายที่ทำร้ายผู้หญิง ในขณะที่ผู้อ่านเกลียดชังการกระทำของพวกผู้ชาย ผู้อ่านควรกลับมามองว่าทำไมผู้หญิงจึงถูกทำแบบนี้ คงจะเป็นฐานะของผู้หญิงตกต่ำหรือว่าสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนมองข้ามบทบาทหน้าที่ของผู้หญิง สำหรับแม่ของหงม้อ ถึงแม้ว่าภาระของครอบครัวหนักหนาขนาดนี้และถูกทำร้ายมากขนาดไหน เธอก็ไม่เคยทอดทิ้งครอบครัวนี้ จึงกระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นถึงความยิ่งใหญ่ของคนที่เป็นแม่ ซึ่งเป็นผู้หญิงคนหนึ่งในสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน พร้อมกับแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีหน้าที่และมีความสำคัญต่อครอบครัวและสังคม

ในวัฒนธรรมและสังคมจีนดั้งเดิม ผู้หญิงมีฐานะที่ต่ำกว่าผู้ชายและมักจะถูกผู้ชายดูถูกหรือเหยียดหยามอยู่เสมอ เนื่องจากมีกำลังที่อ่อนแอกว่าและมีฐานะทางด้านเศรษฐกิจที่จำต้องพึ่งพาผู้ชาย ความคิดหรือจิตสำนึกแบบนี้ถูกถ่ายทอดสืบต่อสู่ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนอย่างต่อเนื่อง นวนิยาย เรื่อง ขอมมอนไบนั่น...ที่เธอฝันยามหนุน แม่ของจิ้นเป็นคนที่ไม่ค่อยพูดและถูกพ่อของจิ้นด่าอยู่เสมอ ดังตัวอย่าง

ผมยังจดจำได้ดีถึงภาพที่แม่อดตาหลับขับตานอนคอยเปิดประตูบ้านให้พ่อ ยามดึกๆคืนๆและเฝ้าดูแลปรนนิบัติโดยไม่พูดจาว่าบ่นอะไรแม้แต่คำเดียว ในขณะที่พ่อเหยียดยาวอยู่บนเก้าอี้ผ้าใบให้แม่ถอดรองเท้าถุงเท้า เอาผ้าขนหนูชุบน้ำโอเคโอโค โลดูซังม้วยเช็ดตัว และเปลี่ยนเสื้อเปลี่ยนผ้าให้ โดยพ่อจะฮัมเพลง “ปรัชญาจีเมา” โดยเฉพาะตรงท่อนแยกที่ว่า “...เฮ้าเฮฮารินสุราแล้วมาคัมกัน เฮ้าคัมเถอะหนอพวกเรามา คัมเถอะหนอพวกเรามา คัมแล้วสบายเรื่องทุกข์เรื่องร้ายหายด้วยสุรา เมื่อมีทุกข์อย่าระอา คัมเถิดหนาปรัชญาจีเมา” อย่างสบายอารมณ์

(ขอมมอนไบนั่น...ที่เธอฝันยามหนุน. 2536 : 28)

ตามวัฒนธรรมของจีนโบราณ ปกติผู้หญิงจะอยู่ในบ้าน ไม่ค่อยให้ออกไปข้างนอก ซึ่งปกติจะไม่ให้เรียนหนังสือหรือเรียนหนังสือไม่มาก ทำงานบ้าน ผู้หญิงจีนโบราณ จึงมีฐานะต่ำกว่าผู้ชาย

ซึ่งเป็นวัฒนธรรมจีนที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ จากตัวอย่างที่ยกมา จะเห็นได้ว่า แม่เป็นผู้หญิงแบบจีนโบราณแท้ ๆ เรียนหนังสือน้อย แต่เป็นแม่ที่ยิ่งใหญ่มาก เธอดูแลสามีกับลูกอย่างดี เอาใจใส่ สามีกับลูกให้มีความสุข จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น กระตุ้นผู้อ่านให้เห็นความสำคัญของผู้หญิง ซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเพศชาย แต่ในฐานะแม่ผู้หญิงได้ทำหน้าที่นี้อย่างเต็มที่จึงไม่ควรดูถูกหรือเหยียดหยามผู้หญิง

จากการวิเคราะห์ข้างต้น ประภัสสร เสวิกุล ได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของผู้หญิง โดยแสดงผ่านตัวละครในเรื่องที่ผู้หญิงโดนดูถูกโดนต่อยตีในครอบครัว ก็เพราะว่าในยุคสมัยนั้นคนในสังคมมองไม่เห็นความสำคัญของผู้หญิงที่มีต่อสังคม มองข้ามและปฏิเสธทุกอย่างที่ผู้หญิงทำ ผู้ชายมีฐานะสูงกว่าผู้หญิง ผู้หญิงโดนผู้ชายทำร้าย ในนวนิยายของทั้งร่างกายและจิตใจ ในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล จึงกระตุ้นผู้อ่านให้เห็นความสำคัญและความเคารพแก่ผู้หญิง และให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมแก่ผู้หญิง

4.8 ชี้นำในด้านการดำเนินเศรษฐกิจ

ชาวจีนที่อพยพมาประเทศไทย ส่วนใหญ่จะทำการค้าขาย ชาวจีนมีความขยันเป็นอาวุธ ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของไทย เมื่อมาถึงแผ่นดินไทย ชาวจีนส่วนใหญ่เริ่มทำงานด้วยการรับจ้าง เมื่อสะสมเงินทองพอสมควร ก็มาประกอบอาชีพค้าขายกัน แล้วค่อย ๆ มีฐานะของตน ซึ่งนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ได้ชี้นำแนวคิดในด้านการดำเนินเศรษฐกิจของคนไทยเชื้อสายจีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.8.1 การเริ่มจากบันไดขั้นแรก

ประภัสสร เสวิกุล ชี้นำให้ผู้อ่านเห็นว่า หลักการดำเนินเศรษฐกิจที่สำคัญคือความขยัน และความประหยัด และไม่ว่าจะเป็นการดำเนินเศรษฐกิจแบบไหน การเริ่มต้นนั้นยาก และเราทำทุกสิ่งต้องเริ่มจากบันไดขั้นแรก นวนิยาย เรื่อง ลำเกาทอง พ่อของตั้งสอนให้ทำธุรกิจโดยเริ่มจากบันไดขั้นแรก ดังตัวอย่าง

“จริงหรือฮะแม่” เขาหันไปทางมารดา “เป็นไปได้หรือฮะที่คนเราจะรวยได้ด้วยการซื้อเสื้อผ้าเก่า ๆ”

“ได้ซิจ๊ะ” มารดายืนยัน “นอกจากความมานะอดสาหะและความอดทนแล้ว กังยังรู้จักอดออมเก็บเล็กผสมน้อย นำเงินที่ได้จากการซื้อขายเสื้อผ้าพวกนั้นไปลงทุนในกิจการอื่นอย่างค่อยเป็นไปจนแตกดอกออกช่อแบบที่ตั้งเห็นอยู่ไกลๆจ๊ะ”

“และกั๊งก็ไม่เคยลืมความลำบากครั้งที่ลงเรือสำเภาจากเมืองจีนในครั้ง
 กระนั้น และเล่าเรื่องนี้ให้พ่อฟังอยู่บ่อย ๆ เมื่อสร้างบ้านหลังนี้ขึ้นพ่อจึงนำสำเภา
 จำลองลำนี้มาตั้งไว้เพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึงอากั๊ง และการก่อสร้างตัวในเมืองไทยที่
 เริ่มต้นจากการเดินทางรอนแรมมาในเรือสำเภา” บิดาวางมือลงบนศีรษะบุตรชาย

“ทำไมพ่อถึงไม่เคยเล่าเรื่องเก่า ๆ ของกั๊งให้ผมฟังมาก่อนล่ะครับ” เขา
 เยหน้าขึ้นมอง

“เพราะพ่ออยากให้ตั้งรู้เรื่องราวของอาแป๊ะ ชื่อเสื้อผ้าเก่าแลกข้าวตั้ง
 มากกว่าเรื่องของเศรษฐี อยากให้ตั้งรู้จุดเริ่มของคนคนหนึ่งมากกว่าจะอยากให้รู้จัก
 เขาในตอนที่มีชีวิตที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงแล้ว ถ้าตั้งไม่เริ่มจากบันไดขั้น
 แรก ตั้งก็จะไม่มีวันก้าวไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไปได้”

(สำเภาทอง. 2551 : 31)

จากความที่ยกมา ประภัสสร เสวิกุล ได้ชี้แนะแนวความคิดด้านการดำเนินเศรษฐกิจโดยผ่าน
 คำพูดของตัวละคร ที่เล่าเรื่องราวของกั๊งของตั้งเมื่อเดินทางมาถึงเมืองไทยใหม่ ๆ กั๊งต้อง ความ
 ยากลำบากมากมาย กั๊งจึงได้มีความสำเร็จของวันนี้ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียรเป็นสิ่งสำคัญ
 ในการต่อสู้กับโชคชะตา และได้ชี้แนะให้ผู้อ่านรู้ว่า จุดเริ่มต้นสำคัญของการทำงานคือ เราต้องเริ่ม
 จากธุรกิจเล็ก ๆ พอสะสมเงินทองและประสบการณ์ได้จำนวนพอสมควรก็ค่อย ๆ ขยายจน
 กลายเป็นธุรกิจอันใหญ่โตและได้ประสบความสำเร็จในที่สุด

4.8.2 ความซื่อสัตย์สุจริตที่มีต่อลูกค้า

ประภัสสร เสวิกุล ได้ชี้แนะให้ผู้อ่านเห็นถึงความซื่อสัตย์สุจริตของชาวจีน ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์
 สำคัญต่อนักธุรกิจ จนถึงปัจจุบันนี้ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแกนหลักของปรัชญาและข้อปฏิบัติ
 สำหรับนักธุรกิจ

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ได้กล่าวถึงตัวละครเหลียงเป็นนักธุรกิจที่ดี จึงทำให้กิจการ
 ของเขาขยายไปเรื่อยๆ โดยที่แต่เดิมเป็นคนไม่มีเงินทอง และไม่มีบ้านเรือนของตัวเอง จน กลายเป็น
 มหาเศรษฐีที่มีฐานะร่ำรวย ดังตัวอย่าง

เมื่อได้เงินจากกรุงเทพฯแล้ว ปู่ก็รีบคืนเงินที่ติดค้างให้บรรดาเจ้าหนี้และ
 เชิญลูกค้าของ “เนซันแนล ทรัสต์” มางานเลี้ยงที่จัดขึ้นอย่างมโหฬารขณะที่ทุกคน
 กำลังเพลิดเพลินกับการกินเลี้ยงกันอยู่ ปู่ก็ขึ้นไปบนเวทีกล่าวขอบคุณลูกค้าที่ให้ความ
 เชื่อถือไว้วางใจ “เนซันแนล ทรัสต์” มาด้วยดีพร้อมกับขอโทษที่เกิด
 เหตุการณ์ไม่ดีขึ้น

“หนังสือพิมพ์ฮ่องกงลงข่าวนี้กันเกรียวกราว โดยเฉพาะคำพูดของคุณเหลียงในคืนนั้น เป็นที่กล่าวขวัญกันมาก...”

(ลอคลายมังกร. 2551 : 65)

ประภัสสร เสวิกุล ชี้นำให้ผู้อ่านเห็นว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำธุรกิจในสังคมไทย การมีคุณธรรมที่ีจะช่วยในการดำเนินการดำเนินเศรษฐกิจของสังคมดีไปด้วย

4.8.3 การเลือกใช้คน

ประภัสสร เสวิกุล ยังแสดงให้เห็นถึงชาวไทยเชื้อสายจีนเมื่อเลือกคนเข้าไปทำงาน ได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องการดูโหงวเฮ้งมาก นวนิยาย เรื่อง ลอคลายมังกร ได้กล่าวถึงเมื่อเหลียงเลือกคนเข้าทำงานในบริษัท เขาก็รู้สึกว่ปริญญาหรือประกาศนียบัตรเป็นกระดาษเท่านั้น บางทีพิสูจนความสามารถไม่ได้ การเรียนเก่งไม่เท่ากับว่าการทำงานเก่ง การดูโหงวเฮ้งสามารถดูถึงข้างในของคนได้ เหลียงจึงเลือกคนจากการดูโหงวเฮ้ง ดังตัวอย่าง

“ปูเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่อถือวิธีการคัดเลือกคนตามหลักการสมัยใหม่ เช่น สอบแข่งขัน หรือวุฒิการศึกษา ปูว่าปริญญาหรือประกาศนียบัตรเป็นเพียงกระดาษแผ่นเดียว ไม่มีอะไรที่ค้ำประกันความเลวความดีของคน และคนบางคนอาจจะเก่งแต่เรื่องตำรับตำราแต่เอาเข้าจริง ๆ กลับทำงานไม่ได้ดี ซึ่งปูว่าไม่เหมือนกับการพิจารณาโหงวเฮ้ง ซึ่งสามารถบอกสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของคนได้อย่างแจ่มชัดโดยที่เจ้าตัวไม่มีทางปิดบังอำพรางได้”

แต่ถึงแม้ปูจะได้ชื่อว่า เชี่ยวชาญในการดูโหงวเฮ้ง แต่ปูก็ไม่เคยประกาศวิจารณ์ลักษณะของลูกหลานคนหนึ่งคนใด”

(ลอคลายมังกร. 2551 : 110-111)

จากตัวอย่างที่ยกมา ตัวละครเหลียงเลือกคนทำงานจากการดูโหงวเฮ้งซึ่งชี้นำผู้อ่านให้คุณโดยทั้งภายในและภายนอกด้วย

จากการวิเคราะห์อิทธิพลในด้านการชี้นำในการดำเนินเศรษฐกิจ ประภัสสร เสวิกุล ได้ชี้นำผู้อ่านโดยผ่านตัวละครเอก ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความสำเร็จจากการดำเนินเศรษฐกิจ ซึ่งต้องเริ่มจากบันไดขั้นแรก คือต้องมีความขยัน อดทน ประหยัด และที่สำคัญต้องมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ตัวเองดำเนินการมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และเลือกใช้คนให้เป็น